

Handläggare

Christer Edvardsson

Telefon: 08 508 28 977

Till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-06-16 p. 21

Fortum Värme, Högdalenverket, prøvotids- redovisning

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens utlåtande som svar på remissen

Gunnar Söderholm

Förvaltningschef

Christer Edvardsson

Enhetschef

Sammanfattning

Miljödomstolen lämnade i deldom den 10 juni 2002 Fortum Värme samägt med Stockholms stad AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utvidgad verksamhet vid Högdalens kraftvärmeverk. I domen sköts slutliga villkor avseende utsläpp av rök-gaskondensat och dagvatten upp och bolaget skulle under prøvotid utreda frågan ytterligare. Provisoriska villkor för vattenutsläppet föreskrevs.

Bolaget har inkommit med redovisningar och prøvotiden har förlängts under hand. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig flera gånger i ärendet, senast 2012-01-17 § 21 (bilaga 2), och nämnden har nu, av mark- och miljödomstolen, givits möjlighet till yttrande över bolagets prøvotidsredovisning och förslag till slutliga villkor, bilaga 1.

Miljöförvaltningen tillstyrker bolagets yrkanden att prøvotiden avslutas samt att slutliga villkor i enlighet med bolagets förslag meddelas.

Miljöförvaltningen

Plan och Miljö

Fleminggatan 4

Box 8136

104 20 Stockholm

Telefon 08 508 28 861

Växel 08 508 28 800

Fax 08 508 28 808

anders.lundin@stockholm.se

stockholm.se

Bakgrund

Fortum Värme samägt med Stockholm Stad inkom den 13 april i år med en prövotidsredovisning till mark- och miljödomstolen rörande utsläpp till vatten från Högdalenverket.

De frågor som utretts under prövotiden är vilken utsläppspunkt som är bäst från miljösynpunkt, villkorsnivåer för det utgående vattnet samt möjlighet att återföra renat rökgaskondensat till processen.

Bolaget yrkar nu att prövotidsförfarandet avslutas, att den provisoriska föreskriften (P1) om accepterade halter i utgående avloppsvatten upphävs och ersätts med slutliga villkor. Bolaget yrkar vidare att processavloppsvattnet, via dagvattennätet, ska få släppas ut i Mälaren. Slutligen föreslås villkoret för pH-värde (intervall) i det samlade utsläppet bestämmas till 5,5 – 11.

Bolaget föreslår följande slutliga villkor:

19. Processavloppsvatten från Högdalenverket som inte återförs till processen samt dagavloppsvatten ska släppas ut till Mälaren via dagvattennätet.

20. Föroreningsinnehållet i processavloppsvatten som inte återförs till processen får inte överstiga följande halter* och mängder:

Ämne	Halt, månadsmedelvärde	Mängd per kalenderår
Ammonium (NH ₄ ⁺)	7,5 mg/l	1 125 kg
Kadmium (Cd)	0,5 µg/l	75 g
Kobolt (Co)	5 µg/l	750 g
Krom (Cr)	5 µg/l	750 g
Koppar (Cu)	15 µg/l	2 250 g
Kvicksilver (Hg)	0,25 µg/l	30 g
Nickel (Ni)	5 µg/l	750 g
Bly (Pb)	5 µg/l	750 g
Zink (Zn)	25 µg/l	3 750 g
Arsenik (As)	5 µg/l	750 g
Tallium (Tl)	5 µg/l	750 g
Suspenderade ämnen	5 mg/l	750 kg

*Villkoret ska anses uppfyllt om minst 10 av 12 uppmätta månadsmedelvärden under ett kalenderår understiger det föreskrivna begränsningsvärdet.

21. pH i det samlade utsläppet till det allmänna dagvattennätet ska som månadsmedelvärde ligga i intervallet 5,5–11.

Innehållet i gällande deldom från mark- och miljödomstolen

I mark- och miljödomstolens deldom 2012-03-23 beslutade domstolen att Fortum senast 18 månader efter lagakraftvunnen dom skulle ha infört rening med membranteknik m.m. av rökgaskondensat från pannorna P1-P3, P4 och P6 och av RO-rejekt från råvattenrening. Del av det renade kondensatet skulle också återföras till processen.

Inom ett år från domen vunnit laga kraft skulle också samtliga dagvattenbrunnar inom området vara försedda med brunnsfilter med slamavskiljare och adsorptionsfilter för olja och tungmetaller eller likvärdig rening.

Domstolen beslutade vidare om utredningsvillkor för föroreningsinnehåll i dag- och processvatten och utredningen skulle också innefatta ytterligare underlag beträffande utsläppets spridning och påverkan i alternativa recipienter. Domstolen sade vidare att om det totala kvicksilverutsläppet, efter att reningsåtgärder, vidtagits, bedöms överstiga 30 g per år ska bolaget komplettera reningen med ytterligare avskiljning av kvicksilver för det renade kondensat som inte kan återföras.

Under utredningstiden föreskrevs om provisoriska villkor för föroreningar i det processavloppsvatten som via Stockholm Vattens dagvattennät släpps ut i Mälaren.

Bolagets redovisning av genomförda åtgärder och utredningar

Bolaget beskriver den utrustning som installerats för att behandla rökgaskondensatet samt de resultat som uppnåtts avseende de parametrar som regleras i de provisoriska villkoren. Sammantaget konstaterar man att resultaten är bättre än vad som tidigare antagits och att de totala flödena också minskat mer än förväntat. Som slutligt villkor föreslås därför att föroreningshalter som är hälften av tidigare godtagna fastställs som månadsmedelvärden, (begränsningsvärden), och kombineras med en maximal tillåten årlig utsläppsmängd. Årsmängden baseras på ett utgående flöde om 150 000 m³ per år.

Vidare anger bolaget att då det samlade kvicksilverutsläppet under år 2014, ett enligt bolaget representativt år, uppgick till 16 g, varav 11 g anges härröra från kondensatet, finns inte skäl att överväga kompletterande rening av kondensatet.

Bolaget har installerat brunnsfilter på dagvattenbrunnarna enligt domstolens beslut.

Vad gäller utsläppspunkt för process- och dagvatten vidhåller bolaget att utsläpp via Älvsjö-Mälartunneln, till Mälaren kan ske utan olägenhet.

Nämndens tidigare behandling av ärendet

Då prövningen pågått under lång tid har nämnden yttrat sig i ärendet mer än tio gånger. Centrala frågor har genomgående varit det avledda avloppsvattnets mängd, föroreningsinnehåll och vilken recipient som ska väljas.

Nämnden har i sitt senaste yttrande 2012-01-17 §21 vidhållit tidigare yrkande med innebörden att det aktuella avloppsvattnet bör avledas till Saltsjön. Då utsläppen av kvicksilver varit en viktig fråga i ärendet har nämnden i yttrande 2011-09-27 §18 yrkat att de provotidsvillkor som då skulle fastställas på nytt också skulle innefatta en begränsning i årlig mängd av de olika föroreningarna, för kvicksilver föreslogs 20 g.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Mot bakgrund av den redovisning som bolaget nu gjort anser miljöförvaltningen att utsläpp av dag- och processavloppsvatten även fortsättningsvis kan ske till Mälaren via SVAB:s dagvattentunnel. Förvaltningen konstaterar att de åtgärder bolaget vidtagit, och nu redovisar, innebär att den faktiska medelhalten av kvicksilver under 2014 utgör en fjärdedel av vad man redovisade år 2011 samtidigt som flödet också är lägre än förväntat. Den samlade belastningen bedöms därför som acceptabel.

Den aktuella tunneln mynnar i Mälaren vid Klubbensborg (Eolshäll). Vid flöden högre än 30 l/s avleds vatten från tunneln till SYVAB:s nät och hamnar slutligen i Himmerfjärdsverket. Då vattenföringen är direkt beroende av nederbörds mängden kan man för enkelt säga att SYVAB tar emot detta vatten under sommarperioden. Under dessa förhållanden blir föroreningshalterna av intresse med hänsyn till slamkvaliteten, och i första hand hamnar fokus på kadmium. De begränsningsvärden för olika föroreningar som bolaget föreslagit uppgår till mellan 3 och 50 gånger de värden som anges som medelhalter under år 2014. För kadmium är föreslaget värde dryga nio gånger högre än medelhalten för år 2014.

Då förvaltningen saknar underlag om hur ofta och hur mycket vatten som avleds till SYVAB:s nät lämnas dock inget förslag till andra villkorsvärden än de som bolaget föreslagit. Förvaltningen menar att domstolen, efter att ha tagit del av SYVAB:s synpunkter i ärendet, kan pröva om strängare halt- och mängdvärden bör föreskrivas i någon del.

Slutligen konstaterar förvaltningen att de föreslagna utsläppsvillkoren, liksom de som gällt under prøvotiden, avser utsläpp av *processavloppsvatten som inte återförs till processen*, medan risken för miljön baseras på det totala utsläppets, inklusive dagvattnets, effekter. De villkor som domstolen slutligen fastställer – och vilken marginal uppåt som medges gentemot de värden som redovisas för år 2014 – bör därför utgå från bolagets redovisning av utsläpp från processavloppsvatten.

Slut

Bilagor

1. Prövotidsredovisning från Fortum
2. Mhn 2012-01-17 § 26